

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (47)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 17 грудня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(47) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 177с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

РОМАНУХА ЮЛІЯ, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ, Коцюбинський та українська ідентичність: до 160 річниці від дня народження М. М. Коцюбинського. Усний журнал на допомогу вчителю-словеснику	5
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, Невідома трагедія	10

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: **АКТУАЛЬНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ**

БОРБИЧ НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, Здоров'язбереження через усвідомленість: інтеграція майндфулнес-практик, соціально-емоційного навчання та аутогенного тренування	14
ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ, Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів педагогічної освіти як чинник інтенсифікації навчання	19
ІВАНОВА НАТАЛІЯ, Інновації в дошкільній освіті: інтенсифікація чи гуманізація?	21
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, Психологічні засади управлінської культури менеджера освітнього закладу	23
ПЕТРЕНЮК ЗОЯ, КОВТУНЕЦЬ ОКСАНА, У партнерстві до результату : аспекти ефективної взаємодії педагогічного коледжу та ліцею	26
КОЗІГОРА МАРІЯ, МАРЧУК СЕРГІЙ, Підготовка майбутніх учителів до впровадження діяльнісного підходу в початковій школі.	32
МИСЛІЦЬКА НАТАЛІЯ, БУРКО ОЛЕКСАНДРА, Сучасні підходи до вивчення небесних тіл у початковій школі	34
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, Інтерактивні технології у практичній складовій підготовки майбутнього вчителя	37
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ, Інтерактивні дитячі свята в сучасній українській школі	41
ОСИП МАРІЯ, ОСИП ЮРІЙ, Використання теоретичних знань з біології та хімії під час педагогічної практики студентів у початковій школі	47
ПУШКАР НАДІЯ, ЧЕМЕРИС ІРИНА, Формування соціальної компетентності у студентів педагогічного коледжу	49
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, Педагогічна практика з науково-педагогічних досліджень як шлях інтенсифікації професійної підготовки майбутніх учителів	52
ДУРМАНЕНКО ЄВГЕНІЯ, Технології інтерактивного навчання у професійній підготовці майбутніх вихователів	57
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, ПІДДУБНА АННА, Проблеми інклюзивної освіти в Україні	
ФІГОЛЬ НАТАЛІЯ, Рекомендації педагогам щодо збереження власного ментального здоров'я	61
ШАФРАНОВА ТЕТЯНА, Подолання освітніх втрат через соціально-емоційне та етичне навчання	63

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ: РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ **НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ**

ПОХИЛЮК ОЛЕНА, САМОДРАЛ КРІСТІНА, Традиція видання ілюстрованих романів у східній літературі.	69
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, Бертольт Брехт. Початковий етап творчої діяльності.	73
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, КУЗЄВА СОФІЯ, Теми взаємодії, втрати та самоідентифікації в підлітковому романі Джона Майкла Гріна «Провина зірок».	76
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ГУМЕНЮК ДАРИНА, Елементи автобіографізму в романі Еріха Марії Ремарка «На західному фронті без змін».	80

ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ, ПОЗДНЯКОВ МИКОЛА, Сучасне прочитання класики в умовах альтернативних світоглядних концепцій сьогодення.	85
ОБОДЯНСЬКА НІНА, Особливості перекладу біблеїзмів англійської мови на українську	88

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА, ЗАЙЦЕВА АНАСТАСІЯ, Етапи організації процесу сприймання музики як структурного елементу уроку музичного мистецтва	93
БАРАНОВСЬКА ТЕТЯНА, РАТУШНЯК ВАЛЕНТИНА, Розвиток критичного мислення дошкільників як запорука розвитку компетентної особистості.	95
БОЙЦУН НАТАЛІЯ, Комунікативні навички- ключовий елемент розвитку дошкільника.	97
ФЕДЧИШИНА ТЕТЯНА, Модернізація управлінського простору завідувача відділенням шляхом удосконалення механізмів формування і забезпечення ефективного освітнього процесу.....	99
КЛИМЕНКО ОЛЬГА, Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку шляхом використання спеціальних дидактичних засобів.	102
ЯВОРСЬКА ЮЛІЯ, РОМАНЕНКО ВАЛЕНТИНА, Вплив використання мобільних додатків на залучення активності в освітній процес.	106
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА, Застосування інноваційних технологій для формування комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти.	113
ГОНЧАРУК ВІКТОРІЯ, Сутнісна характеристика естетичного виховання студентської молоді.	116
ГОРБАТА ЛЮДМИЛА, Фізична культура в житті студента.....	119
ЗАВАЛЬНЮК ЯНА, Засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення німецької мови.	122
КАСІЯНЕНКО ОЛЬГА, Комунікативні вимоги до сучасного фахівця	127
МАРЦЕНЮК ВІКТОР, Особливості виховної роботи у студентських гуртожитках під час воєнного стану.....	134
МЕЛЬНИК АЛІНА, МАЗУР АЛЬБІНА, Пізнавальна активність здобувачів освіти як потреба у інтелектуальному та творчому саморозвитку.	139
ПАВЛЮК ЛАРИСА, Управлінська організаційно психологічна гра «Уроки лідерства»	143
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, Оздоровчий ефект фізичних вправ.....	148
МАЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Соціальні програми з вивчення особливостей організації соціальної роботи із жінками похилого віку з числа ВПО.....	152
ГАВРИЛЮК ОКСАНА, СІКОРСЬКА ІВАННА, Особливості творчої самореалізації особистості у підлітковому віці.	157
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА, У світі музичних інструментів.....	163

ЕКОНОМІЧНІ ПОГЛЯДИ

БУГА ОКСАНА, Інвестиційна політика та інвестиційний розвиток регіону Вінниччини: сутність та характеристика.	168
КОРНЮК СНІЖАНА, Чинники, які впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах.....	172

9. Інтернет – ресурс: URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-kineziologia-gimnastikamozku-185889.htm>
10. Інтернет – ресурс: URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/konferenciya/serpneva-konferenciya-2019/sekciya-pedagogika-partnerstva>
11. Інтернет – ресурс: URL: <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstva-shho-tse-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/>
12. Інтернет – ресурс: URL: http://zosh1-nizhyn.at.ua/2022/tekhniki_samoocinjuvannja.pdf
13. Інтернет – ресурс: URL: <https://vseosvita.ua/library/zrazky-samootsiniuvannia-uchniv-na-urokakh-1-4-klas-577402.html>

*Стаття надійшла до редакції
26 листопада 2024 р*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

УДК 378.093.2.011.3-051:373.3.091.3

КОЗІГОРА МАРІЯ,

доктор філософії, старший викладач

МАРЧУК СЕРГІЙ,

кандидат педагогічних наук, старший викладач

КЗВО «Луцький педагогічний коледж»

Анотація. У статті розглядається поняття діяльнісного підходу в початковій школі. Розкрито педагогічні особливості впровадження спецкурсу «Діяльнісний підхід у початковій школі» для здобувачів освіти спеціальності 013 Початкова освіта КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Ключові слова: діяльність, активність, учні, майбутні вчителі початкової школи.

Постановка проблеми. У сучасній освіті важливим напрямом є оновлення методичних підходів до навчання, зокрема впровадження діяльнісного підходу в початкову школу. Це обумовлено необхідністю розвитку в учнів практичних навичок, самостійного мислення та творчої активності, що сприятиме їх успішній соціалізації та адаптації до реалій сучасного світу. Враховуючи ці зміни, ключову роль у впровадженні інноваційних методик відіграють майбутні вчителі початкових класів, підготовка яких повинна включати вивчення та оволодіння принципами діяльнісного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне обґрунтування проблеми діяльнісного підходу було розглянуто в різних аспектах:

філософському (Г. Гегель, І. Кант та ін.), психологічному (Г. Костюк та ін.) та педагогічному. Як психолого-педагогічне явище діяльнісний підхід отримав подальший розвиток у роботах сучасних українських вчених (Г. Атанова, Н. Гузій, Б. Сусь та ін.) і закордонних дослідників. Проте, попри велику кількість наукових досліджень, в існуючих джерелах немає єдиного визначення поняття діяльнісного підходу до навчання та виховання учнів початкової школи, і ця проблема досі перебуває на етапі формування [1, с. 77].

Мета статті: аналіз процесу підготовки майбутніх вчителів до впровадження діяльнісного підходу в початковій школі, визначення основних аспектів, що сприяють ефективному засвоєнню цього підходу в умовах педагогічної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Діяльнісний підхід – це педагогічна концепція, що ґрунтується на ідеї, що навчання є процесом активної взаємодії учня з навколишнім світом, де учні стають не лише спостерігачами, але й активними учасниками навчального процесу. Основною метою цього підходу є розвиток у учнів умінь самостійно діяти, мислити, приймати рішення і вирішувати життєві завдання через різні види діяльності (гра, навчання, праця, дослідження), що сприяють їхньому всебічному розвитку та формуванню критичного мислення.

Діяльнісний підхід базується на принципі, що психіка людини тісно пов'язана з її діяльністю, і саме діяльність є визначальною для розвитку психічних процесів. У наукових джерелах діяльність розглядається як активність людини, що проявляється в її взаємодії з навколишнім світом, де вона вирішує важливі життєві завдання, що сприяють її існуванню та розвитку. Людина не народжується з готовими уявленнями про світ, знаннями або навичками розв'язання проблем. Тому діяльнісний підхід має реалізовуватися в навчанні, де процес навчання слід розглядати як активну діяльність.

Аналіз історико-педагогічних джерел показує, що концепція «діялісного підходу» в педагогіці, як і в філософії та психології, виникла значно пізніше за саму ідею, що її обґрунтовує. Уже в XVII столітті Я. Коменський зазначав, що дитина вчиться через діяльність. У середині XIX століття Ф. Фребель підкреслював, що розвиток можливостей людини відбувається через її діяльність, тому педагогічний процес має ґрунтуватися на «дії, праці та мисленні», а вся система освіти повинна базуватися на діяльності дітей під керівництвом педагога. Погляди Ф. Фребеля на важливість діяльності у формуванні особистості призвели його до висновку,

що різні форми діяльності (гра, навчання, праця) мають вирішальне значення для виховання молодого покоління [1, с. 77].

Впровадження спецкурсу «Діяльнісний підхід у початковій школі» для майбутніх вчителів є важливим кроком у модернізації педагогічної освіти. У контексті сучасних освітніх реформ, спрямованих на розвиток критичного мислення, творчих здібностей та активної участі учнів у навчальному процесі, діяльнісний підхід набуває все більшої популярності. Спецкурс, спрямований на знайомство здобувачів освіти з основами цього підходу, має на меті забезпечити їх відповідними знаннями та навичками для ефективного впровадження діялісної методики у роботі з учнями початкових класів. Він дає можливість майбутнім педагогам зрозуміти, як організувати навчальний процес, щоб діти були активними учасниками навчання, а не пасивними спостерігачами.

Першим кроком у впровадженні спецкурсу «Діяльнісний підхід у початковій школі» для здобувачів освіти спеціальності 013 Початкова освіта КЗВО «Луцький педагогічний коледж» є знайомство з теоретичними основами діялісного підходу. Здобувачі освіти знайомляться з основними положеннями цієї концепції, починаючи від її філософських коренів і до конкретних педагогічних методик, що ґрунтуються на діяльності. Особлива увага приділяється вивченню ролі діяльності в розвитку учнів, оскільки діялісний підхід зосереджений на думці важливості активної участі учнів у процесі навчання через гру, дослідження, експерименти та інші форми діяльності, що сприяють розвитку критичного мислення, ініціативи та творчості.

Ще одним важливим етапом є формування практичних навичок майбутніх учителів у застосуванні діялісного підходу. Здобувачі освіти

навчаються розробляти і реалізовувати уроки, орієнтуючись на активні методи навчання. Це включає планування занять, на яких учні не лише сприймають інформацію, але й активне її перероблення, застосування на практиці, обговорення у групах, виконанні творчих завдань. Під час навчання, майбутні вчителі здобувають досвід створення навчальних ситуацій, що сприяють самостійності учнів, розвитку їх вміння вирішувати задачі та робити висновки.

Під час вивчення освітнього компонента, здобувачі освіти навчаються не лише планувати та проводити заняття, а й аналізувати їх результативність. Це включає в себе оцінку того, як активно учні залучені до навчання, наскільки ефективно вони застосовують здобуті знання у практичних ситуаціях, і чи сприяє цей підхід розвитку їхніх творчих та критичних здібностей.

Після завершення спецкурсу здобувачі освіти вміють застосувати принципи діяльнісного підходу на реальних уроках, працюючи з учнями початкових класів. Це дозволяє не лише закріпити теоретичні знання, а й отримати безцінний досвід організації та проведення активних навчальних занять, що ґрунтуються на діяльності учнів. Під час проходження педагогічної практики майбутні вчителі отримують зворотний

зв'язок від вчителів та викладачів-методистів та коригують свою методичну діяльність, удосконалюючи навички використання діяльнісного підходу в умовах реального освітнього процесу.

Висновки і перспективи дослідження.

Таким чином, впровадження спецкурсу «Діяльнісний підхід у початковій школі» сприяє підвищенню ефективності педагогічної підготовки майбутніх вчителів, дозволяючи їм глибше осмислити теоретичні основи діяльнісного підходу та здобути необхідні практичні навички для організації активного навчання. Курс допомагає розвивати професійні уміння, необхідні для реалізації активних методів навчання, що стимулюють творчість, критичне мислення та самостійність учнів. Він відповідає сучасним вимогам освіти, орієнтуючи педагогів на створення умов для всебічного розвитку учнів. Важливою складовою є практичне застосування набутого досвіду під час педагогічної практики, що дозволяє здобувачам освіти оцінити ефективність підходу в реальних умовах. Для подальшого вдосконалення курсу необхідно враховувати зворотний зв'язок, вдосконалюючи методики та впроваджуючи нові технології для глибшого засвоєння принципів діяльнісного підходу в початковій освіті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Молнар Т. І. Діяльнісний підхід до організації навчального процесу в початковій школі. *Молодь і ринок*. 2016. №1. С. 76–79.

Стаття надійшла до редакції

24 листопада 2024 р

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ НЕБЕСНИХ ТІЛ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

УДК 373.3.016:52

МИСЛІЦЬКА НАТАЛІЯ,

доктор педагогічних наук, професор

БУРКО ОЛЕКСАНДРА,

здобувачка освіти факультету педагогіки

та фінансово-економічної діяльності

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»